

Tampereen kaupunki - Keskustan puhtaanapitoluokitus 2023

Sisällysluettelo

1. Työn tausta ja rajaukset	3
1.1 Johdanto	3
1.2 Työn toteutus.....	5
1.3 Puhtaanapitovastuut	5
1.4 Keskusta-alueen puhtaanapitoluokituksen rajaus.....	9
2. Puhtaanapidon laatu- ja menetelmävaatimukset	10
2.1 Yleiset vaatimukset puhtaanapidolle.....	10
2.2 Tampereen kaupunkiseudun tuotteistus - puhtaanpidon tehtäväsällöt ja laatuvaatimukset	11
2.2.1 Liikennealueiden puhtaanapito	11
2.2.2 Puistojen ja liikenneviheralueiden puhtaanapito.....	12
2.2.3 Töhröjen poisto	13
2.2.4 Varusteiden ja kalusteiden hoito.....	14
2.2.5 Erityisalueiden hoito.....	15
2.2.6 Torialueet	17
2.3 Puhtaanpidon laadun toteaminen	18
3. Puhtaanapitoluokitus Tampereen keskusta-alueella	19
3.1 Puhtaanapitoluokituksen periaatteet	19
3.2 Liikennealueiden puhtaanapitoluokitus.....	21
3.3 Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	22
3.4 Puhtaanapitoluokat	23
3.4.1 Puhtaanapitoluokka P1s	23
3.4.2 Puhtaanapitoluokka P1	25
3.4.3 Puhtaanapitoluokka P2.....	27
3.4.4 Puhtaanapitoluokat P3, P4 ja P5	29
3.4.5 Puhtaanapitoluokka P6.....	31
3.4.6 Puhtaanapitoluokka P7.....	33
3.5 Puhtaanapito tapahtumien yhteydessä	33
3.6 Puhtaanapito työmaiden yhteydessä	34
3.7 Viikonloppusiivousalueet.....	34
4. Puhtaanapitoluokituksen määrät ja päivitys	37
4.1 Suunnittelualueen määrät	37
4.2 Puhtaanapitoluokituksen päivitystarve ja puhtaanpidon kehityskohteet.....	38

Liitteet:

Liite 1. Tampereen keskusta-alueen puhtaanapitoluokat

Liite 2. Puhtaanapitoluokitus 2023

Liite 3. Puhtaanapitoluokitus 2023 – Liikenneväylät

Liite 4. Puhtaanapitoluokitus 2023 – Viheralueet, torit ja muut yleiset alueet ja huumeruiskuroskisten sijainnit syksyllä 2023

Liite 5.1. Puhtaanapitoluokitus 2023 – Ydinkeskustan jalkakäytävien puhtaanapitoluokitus ja -vastuut

Liite 5.2. Puhtaanapitoluokitus 2023 – Ydinkeskustan jalkakäytävien puhtaanapitoluokitus ja -vastuut

Liite 6. Puhtaanapitoluokitus 2023 – Raitiotielinja

1. Työn tausta ja rajaukset

1.1 Johdanto

Yleisten alueiden puhtaus ja siisteys vaikuttavat keskeisesti kaupunkikuvaan ja ihmisten kokemukseen ympäristöstä. Tampereen kaupunki tuottaa kunnossapitoa, mukaan lukien puhtaanapito, monituottajamallilla. Tämä tarkoittaa, että kunnossapitopalveluita tuottaa kaupunkia palveleva Tampereen Infra Oy alihankkijoinen.

Kaupunkiympäristön palvelualueen ja Tampereen Infra Oy:n solmima yleisten alueiden kunnossapidon palvelusopimus on kunnossa- ja puhtaanapidon ohjauksen ja yhteistyön perusta. Sopimuksessa on vastuiden ohella määritelty tilattavien palvelujen sisältö, laajuus ja hinta. Kunnossapidon järjestämiseksi kaupungin yleiset alueet on jaettu urakka-alueisiin, joita raportin laadintahetkellä on yhteensä 10.

Puhtaanapitoluokitus toimii ohjeena yleisten alueiden puhtaanapitoa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Ohje on laadittu tarkentamaan yleisiä ohjeita ja laatuvaatimuksia, jotta Tampereen keskusta-alueen erityispiirteet ja -tarpeet tulevat huomioiduiksi. Puhtaanapitoluokan määrittämiseen vaikuttavat muun muassa alueen käyttäjämäärät, alueen sijoittuminen kaupunkirakenteessa ja -kuvassa sekä alueiden toivottu siisteystaso.

Tampereen keskustan alueelle laadittiin ensimmäinen puhtaanapitoluokitus vuonna 2010. Laadittua puhtaanapitoluokitusta tarkennettiin saatujen kokemusten perusteella kevään 2013 aikana. Tässä päivitystyössä on otettu huomioon keskustan muuttuneet alueet (muun muassa katuraitiotie), alan päivittyneet asiakirjat (Viheralueiden kunnossapidon työselostus VKT 2021) ja lakiuudistukset (Jätelaki 2021). Lisäksi päivitystyössä on selkeytetty eri toimijoiden puhtaanapidon vastuita (kiinteistöt, tapahtumajärjestäjät ja työmaat) ja tarkasteltu asetettujen puhtaanapitoluokkien ajantasaisuutta sekä keskustan puhtaanapitoluokituksen aluerajausta.

Laaditun puhtaanapitoluokituksen avulla puhtaanapitoon varatut resurssit voidaan kohdistaa tehokkaasti eritasoisille alueille. Puhtaanapitotyön tavoitteena on, että yleiset alueet pysyvät luokituksen mukaisesti turvallisina, siisteinä ja viihtyisinä. Puhtaanapidon pääpaino on kesäkaudessa, useimpina vuosina aktiivisin puhtaanapitokausi ulottuu huhtikuun puolivälistä syyskuun loppupuolelle. Leutoina talvina puhtaanapidon tarve voi olla merkittävä myös kesäkauden ulkopuolella. Puhtaanapitotyön tarve ja taajuus ovatkin hyvin sidonnaisia keliolosuhteisiin. Keliolosuhteiden lisäksi puhtaanapitotarpeeseen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa ihmisten loma-ajat ja erilaiset kulttuuritapahtumat. Kuvassa 1 on näkymä Pyyntikin kirkko-puistosta, joka on kaupunkikuvan kannalta yksi merkittävimmistä puistoalueista keskustassa.

Kuva 1. Pyynikin kirkkopuisto (Mäntysaari-Ukkola).

Kesäajan yleisimpiä puhtaanapidon tehtäviä ovat roska-astioiden tyhjennys, irtoroskien kerääminen, töhryjen ja graffitien poisto, varusteiden ja kalusteiden puhdistus sekä pintojen pesu ja harjaus. Puhtaanapidon pääkohteita kaupunkiympäristössä ovat katu- ja puistoalueet.

Yleisillä alueilla puhtaanapitoa suoritetaan puhtaanapitoluokituksen mukaisilla aikaväleillä. Korkeamman puhtaanapitoluokan alueilla toteutetaan myös viikonloppusiivouksia, joita on käsitelty tämän dokumentin kohdassa 3.7. Muita harvinaisempia puhtaanapidon kohteita ovat muun muassa alikulut sekä julkisten tilojen hissit ja rappukäytävät.

Talviaikaan puhtaanapitotyö kohdistuu lähinnä isoimpien roskien maasta keräämiseen ja roska-astioiden tyhjentämiseen. Toimenpiteitä tehdään arkisin sekä viikonloppuisin tarvittavassa laajuudessa keskeisimmillä alueilla. Talvikunnossapidon ulkopuolelle jäävien väylien puhtaanapitoa ja roska-astioiden tyhjennystä ei suoriteta puhtaanapitoluokituksen mukaisella aikavälillä, mikäli talven keliolosuhteet estävät ajoneuvolla pääsyn väylille. Tällöinkin väylien roska-astioiden tyhjennys suoritetaan noin kerran kuukaudessa. Lisäksi erillistyhjennyksiä suoritetaan muun muassa asiakaspalautteen pohjalta. Muutoin puhtaanapito ja roska-astioiden tyhjennys toteutetaan keliolosuhteiden mukaan, kuitenkin viimeistään talviolosuhteiden päätymisen jälkeen.

1.2 Työn toteutus

Puhtaanapitoluokituksen päivitystyö toteutettiin yhteistyössä Tampereen kaupungin, Tampereen Infra Oy:n ja Ramboll CM Oy:n kanssa. Puhtaanapitoluokituksen päivitystyön yhteydessä järjestettiin työpaja, johon osallistui henkilöitä Tampereen Infra Oy:stä, Tampereen Raitotie Oy:stä, Pirkanmaan jätehuolto Oy:stä ja Tampereen kaupungin eri yksiköistä, kuten ympäristönsuojelusta, tapahtuma- ja kiinteistöpalveluista sekä infraomaisuuden hallinnasta. Työpajassa käsiteltiin puhtaanapitoon liittyviä aiheita neljässä eri pienryhmässä. Työpajan aiheet olivat:

- Raitiotien ja muiden muuttuneiden alueiden sekä kiinteistöjen vaikutus puhtaanapitoon.
- Tapahtumien merkitys, vastuut ja luvitus puhtaanapidon näkökulmasta.
- Talviajan puhtaanapidon merkitys, viikonloppusiivous sekä keskustan prioriteettikohteet.
- Sidosryhmäyhteistyö ja palautteiden käsittely.

Työpajassa esille nousseet asiat on huomioitu päivitystyön yhteydessä.

Suunnitelman laadinnan yhteydessä osallistettiin keskeisiä sidosryhmiä. Suunnitelmaluonnosta esiteltiin yhdyskuntalautakunnalle toukokuussa 2022. Suunnitelma asetettiin nähtäville kesäkuussa 2023. Lausuntojen ja kommenttien pohjalta suunnitelmaa päivitettiin. Suunnitelma hyväksyttiin lautakunnan kokouksessa 10.10.2023 (yhdyslautakunnan päätös § 261).

1.3 Puhtaanapitovastuut

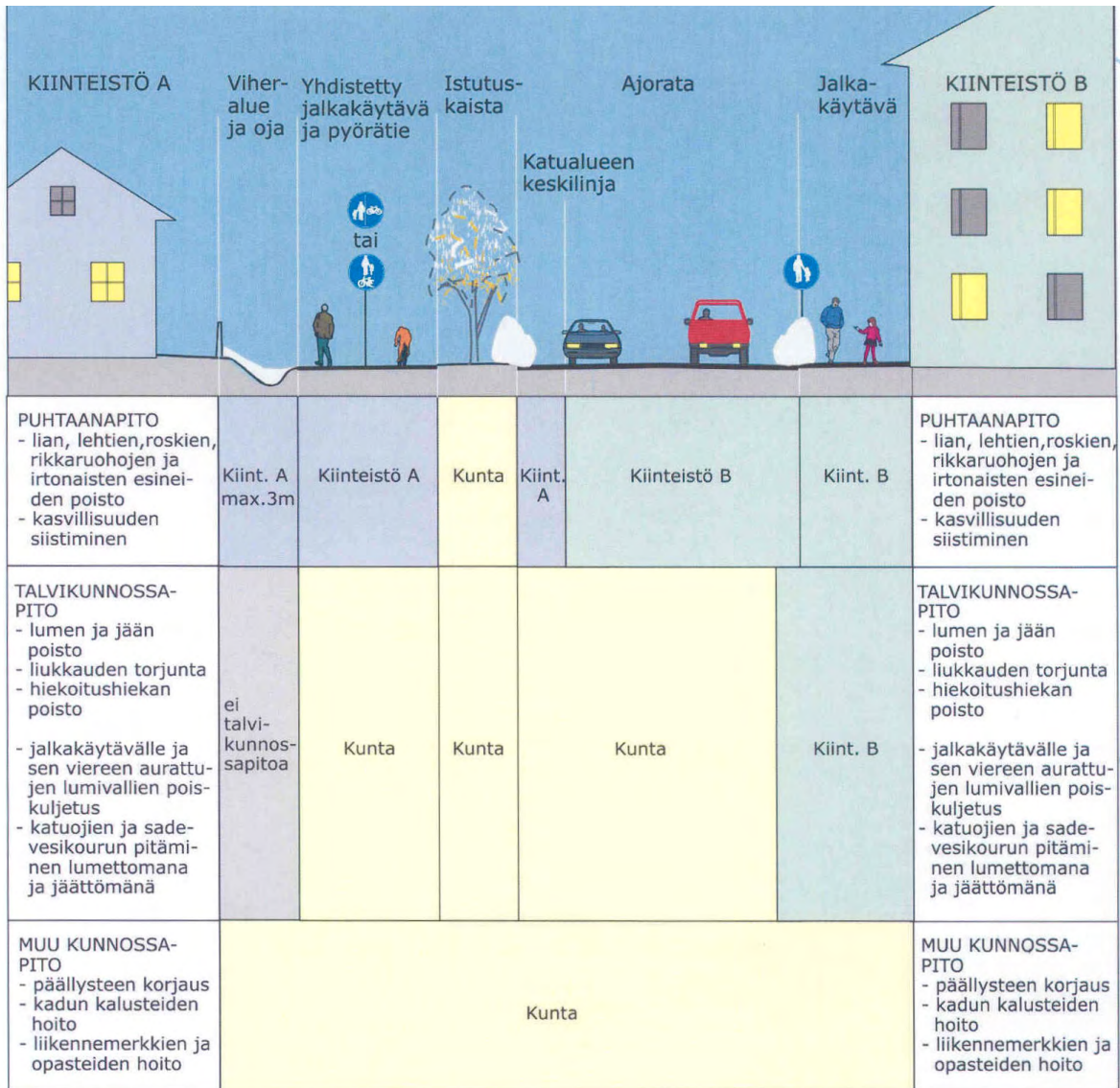
Yleisten alueiden siisteys on merkittävä osa kaupunkiympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Väylien, viheralueiden ja muiden yleisten alueiden puhtaanapidon velvoitteita on sekä kaupungilla että tontinomistajilla. Vastuut katualueiden puhtaanapidosta on määritelty katujen kunnossa- ja puhtaanapitolaissa *"Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978)"*.

Lain mukaan tontinomistaja vastaa katualueen puhtaanapidosta tonttinsa kohdalla kadun keskiviivaan asti, enintään 15 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Jos katualueella on istutus, ei istutusaluetta lueta kuuluvaksi siihen alueeseen, jonka tontinomistaja on velvollinen pitämään puhtaana. Tällaisessa tapauksessa ulottuu tontinomistajan velvollisuus pitää katu puhtaana enintään 24 metrin etäisyydelle tontin rajasta.

Tontinomistajan on huolehdittava enintään kolmen (3) metrin etäisyydelle tontin rajasta ulottuvan viherkaistan ja oja-alueen roskien poistamisesta ja kasvillisuuden siistinä pitämisestä aina, kun kyseisellä kaistalla ei ole istutuksia, kuten pensaita tai katupuita.

Mahdollisen jalkakäytävän ja ajoradan välissä olevan viherkaistan puhtaanapidosta vastaa kaupunki. Kaupunki vastaa myös puhtaanapidosta omistamiensa kiinteistöjen sekä muiden yleisten alueiden, kuten puistojen, kohdalla.

Kaupungilla on mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä tai ohjeita siitä, millä tasolla puhtaanapidon tulee kiinteistöjen vastuualueilla olla. Katualueen kunnossa- ja puhtaanapidon vastuunjako tontin omistajan ja kaupungin välillä on havainnollistettu kuvassa 2.

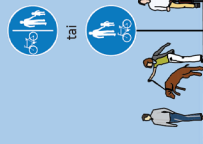
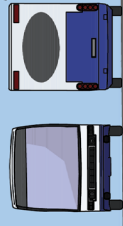
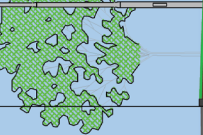
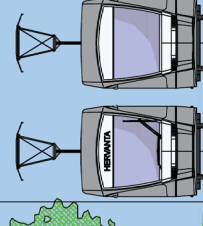
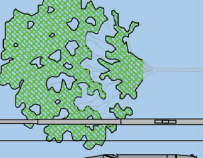

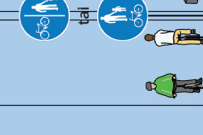

Kuva 2. Katualueen kunnossa- ja puhtaanapidon vastuunjakotaulukko (Kuntaliitto).

Puhtaanapitovastuut eroavat raitiotiekäytävän varrella tavanomaiseen katu ympäristöön verrattaessa. Raitiotiepysäkkien ja pysäkkilaiturien puhtaanapidosta vastaa Tampereen Raitiotie Oy. Tampereen kaupungin kunnossapito ja Tampereen Raitiotie Oy vastaavat kokonaan ajoradan puhtaanapidosta kohdissa, joissa ajorata on yhdistetty raitiotien kanssa. Ajoneuvojen ja raitiotien yhdistetty sekaliikenne rajautuu edellä mainitussa tapauksessa eri puolilla katua olevien raitiotiepysäkkien väliin. Tontinomistajien puhtaanapitovelvoite näissä tapauksissa päättyy tontin viereisen jalankulun ja pyörätien tai jalkakäytävän ulkoreunaan. Kunnossa- ja puhtaanapidon vastuunjakotaulukkoa sekaliikenteen katuosuuksilla on havainnollistettu kuvassa 3.

Kiinteistö A	Viheralue ja oja	Yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie	Istutus-kaista	Pysäkki	Ajorata / Sekaliikenne	Pysäkki	Jalkakäytävä	Kiinteistö B
PUHTAANAPITO - lian, lehtiä, roskien, rikkaruohojen ja irtonaisten esineiden poisto - kasvillisuuden siistiminen	KIINT. A max. 3m	KIINTEISTÖ A	KUNTA	RAITOTIE OY	KUNTA / RAITOTIE OY	RAITOTIE OY	KIINTEISTÖ B	PUHTAANAPITO - lian, lehtiä, roskien, rikkaruohojen ja irtonaisten esineiden poisto - kasvillisuuden siistiminen
TALVIKUNNOSSAPITO - lumen ja jään poisto - liukkauden torjunta - hiekoitushiekan poisto - jalkakäytävälle ja sen viereen aurattujen lumivallien poiskuljetus - katuojien ja sadevesikourun pitäminen lumettomana ja jäättömänä	EI TALVIKUNNOSSAPITOA	KUNTA	KUNTA	RAITOTIE OY	KUNTA / RAITOTIE OY	RAITOTIE OY	KIINTEISTÖ B	TALVIKUNNOSSAPITO - lumen ja jään poisto - liukkauden torjunta - hiekoitushiekan poisto - jalkakäytävälle ja sen viereen aurattujen lumivallien poiskuljetus - katuojien ja sadevesikourun pitäminen lumettomana ja jäättömänä
MUU KUNNOSSAPITO - päällysteenkorjaus - kadun kalusteiden hoito liikennemerkkien ja opasteiden hoito		KUNTA			KUNTA / RAITOTIE OY		KUNTA	MUU KUNNOSSAPITO - päällysteenkorjaus - kadun kalusteiden hoito liikennemerkkien ja opasteiden hoito

Kuva3. Katualueen kunnossa- ja puhtaanapitovastuut raitiotiekäytävällä sekaliikenneosuuksilla (Tampereen kaupunki).

Keskusta-alueella raitiotiekäytävällä on katuosuuksia, joissa ajoneuvoliikenne kulkee raitiotiestä erillään. Tällaisilla katuosuuksilla tontinomistajien puhtaanapitovelvoite jatkuu kiinteistön puoleisen ajoradan reunaan saakka. Tällaisia linjaosuuksia on Sammonkadulla ja Teiskontiellä. Seuraavalla sivulla kuvassa 4 on havainnollistettu kunnossa- ja puhtaanapitovastuiden jakaantumista edellä mainituilla katuosuuksilla.

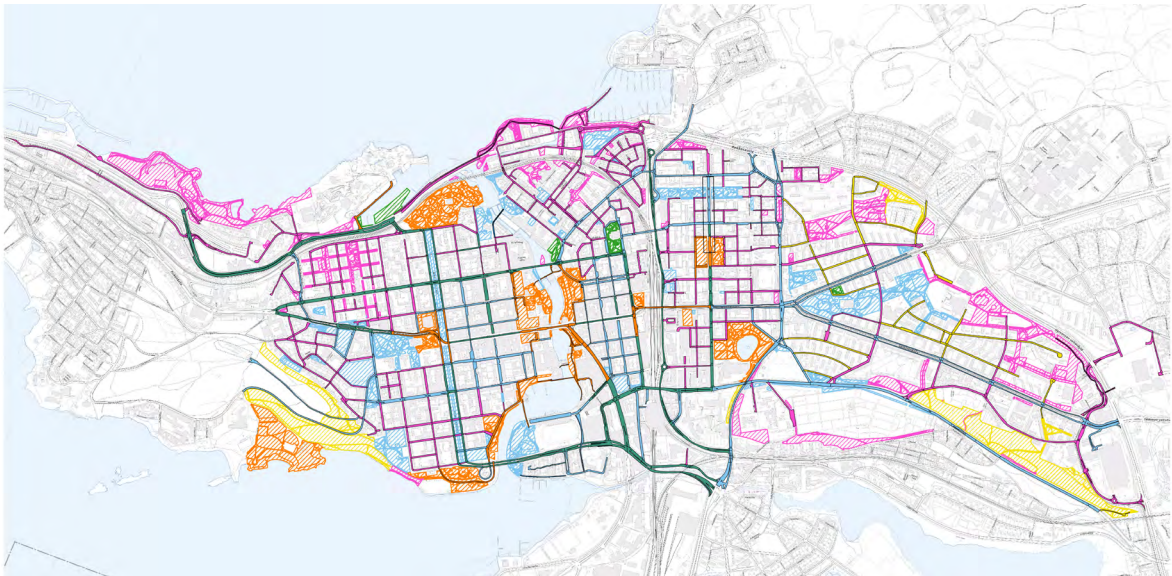
Jalkakäytävä/Pyörätie	Ajorata	Välikaista	Katualue Raitiotie	Välikaista	Ajorata	Pysäköinti ja erotuskaista	Pyörätie	Jalkakäytävä
PUHTAANAPITO - lian, lehtien, roskien, rikkaruohojen ja irtonaisten esineiden poisto - kasvillisuuden siistiminen	KIINTEISTÖ	KIINTEISTÖ	RAITOTIE OY - nurmiraide	KAUPUNKI	KIINTEISTÖ	KIINTEISTÖ	KIINTEISTÖ	PUHTAANAPITO - lian, lehtien, roskien, rikkaruohojen ja irtonaisten esineiden poisto - kasvillisuuden siistiminen
TALVIKUNNOSSAPITO - lumen ja jään poisto - liukkauden torjunta - hiekoitushiekkan poisto - jalkakäytävälle ja sen viereen aurattujen lumivallien poiskuljetus - katuojien ja sadevesikourun pitäminen lumettomana ja jäättömänä	KAUPUNKI	KAUPUNKI	RAITOTIE OY	KAUPUNKI	KAUPUNKI	KAUPUNKI	KAUPUNKI	TALVIKUNNOSSAPITO - lumen ja jään poisto - liukkauden torjunta - hiekoitushiekkan poisto - jalkakäytävälle ja sen viereen aurattujen lumivallien poiskuljetus - katuojien ja sadevesikourun pitäminen lumettomana ja jäättömänä
RAKEENTEELLINEN KUNNOSSAPITO - päällysteenkorjaus - kadun kalusteiden hoito - liikennemerkkien ja opasteiden hoito	KAUPUNKI	KAUPUNKI	RAITOTIE OY	KAUPUNKI	KAUPUNKI	KAUPUNKI	KAUPUNKI	MUU KUNNOSSAPITO - päällysteenkorjaus - kadun kalusteiden hoito - liikennemerkkien ja opasteiden hoito

Kuva 4. Katualueen kunnossa- ja puhtaanapitovastuut raitiotiekäytävällä sekaliikenneosuuksilla (Tampereen kaupunki).

1.4 Keskusta-alueen puhtaanapitoluokituksen rajaus

Vuoden 2010 puhtaanapitoluokituksen suunnittelualueena oli Hervannan valtavyälän, Pyyrikintorin, Paasikiventien ja Tampereen valtatie rajaama alue. Edellä mainitun aluerajauksen lisäksi, puhtaanapitoluokat määriteltiin myös Mustalahden satama-alueelle, Ratinanrannan sekä Pyynikin uimarannan alueille. Laadittu luokitus koskee keskusta-alueen kaikkia yleisiä alueita: katuja, jalkakäytäviä sekä jalankulun ja pyöräilyn väyliä, viheralueita sekä toreja ja muita kaupunkiaukioita. Vuoden 2013 puhtaanapitoluokituksen päivitystyön yhteydessä määritettiin myös kaupungin ydinkeskusta-alueen tontinomistajien puhtaanapitovastuulla oleville jalkakäytävillä puhtaanapitoluokat.

Vuoden 2023 päivitystyössä puhtaanapitoluokituksen aluerajoja tarkasteltiin uudelleen ja keskusta-alueen puhtaanapitoluokitus päivitettiin vastaamaan nykypäivän kaupunkirakennetta. Uuteen luokitusalueeseen lisättiin keskustan pohjoisosasta Ranta-Tampellan, Näsin pohjoisen sillan ja Santalahden alueet. Keskustan itäpuolella puhtaanapitoluokitus laajennettiin käsittämään Hakametsän jäähallin ympäristö. Kuvassa 5 on esitetty puhtaanapitoluokituksen alue vuonna 2023.

Kuva 5. Puhtaanapitoluokituksen alue vuonna 2023. Luokitus liitteessä 2.

2. Puhtaanapidon laatu- ja menetelmävaatimukset

2.1 Yleiset vaatimukset puhtaanapidolle

Yleisten alueiden puhtaanapidolla edistetään alueiden käytettävyyttä ja viihtyisyyttä. Vaatimuksena puhtaanapidolle on, että alueet ovat käyttötarkoituksen mukaisesti siistejä ja puhtaita sekä käyttäjilleen turvallisia. Puhtaanapidon ja turvallisuuden kannalta tärkeiksi paikoiksi luetaan alueet, joissa ihmiset viettävät paljon vapaa-aikaansa. Tällaisia paikkoja ovat muun muassa vilkasliikenteiset väylät ja torit, puistot ja leikkipaikat sekä muut toimintapaikat.

Puhtaanapidon päätyövaiheita ovat irtoroskien kerääminen maasta, roska-astioiden tarkistaminen ja tyhjennys sekä kalusteiden ja varusteiden puhdistaminen tarvittavilta osin. Irtoroskiksi katsotaan kaikki tupakantumpin kokoiset ja sitä suuremmat, luontoon kuulumattomat roskat. Roska-astian tyhjentämisen yhteydessä vaihdetaan myös roskapussi, kerätään roska-astiasta kolmen metrin säteellä maassa olevat irtoroskat sekä puhdistetaan itse astia tarvittaessa. Sidottuja pintoja puhdistetaan koneellisesti esimerkiksi imulakaisukoneella. Alueilta kerätyt roskat ja jätteet tulee kuljettaa aina niille varatuille paikoille (kuten syväsäiliöihin) tai jäteasemalle. Puhtaanapitotyön jälkeen alue on puhtaanapitoluokasta riippuvien vaatimusten mukaisessa kunnossa. Vaaraa aiheuttavat roskat, kuten lasinsirpaleet, kuolleet eläimet ja huumeruiskut poistetaan välittömästi. Huumeruiskujen roska-astioiden sijainnit vuonna 2023 on esitetty liitteen 4 kartassa. Roska-astioiden sijoittelua ja määrää seurataan ja lisätään tarvittaessa.

Harvemmin suoritettavia puhtaanapidon toimenpiteitä ovat esimerkiksi viheralueilla sijaitsevien kalusteiden tai päällysteiden peseminen. Kalusteiden pesemisen tarve todetaan aina muun puhtaanapitotyön ohessa ja toimenpiteisiin ryhdytään tarpeen vaatiessa. Kalusteiden siisteysvaatimukset ovat alueen puhtaanapitoluokasta riippuvaisia. Puhtaanapitotarpeen seuranta tehdään jatkuvasti muiden kunnossapidon työtehtävien ohella.

Puhtaanapitotyö tulee aina toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu tarpeetonta haittaa tai vaurioita muulle rakennetulle ympäristölle, alueen käyttäjille tai lähiasukkaille (esimerkiksi melu tai pöly). Puhtaanapitotoimenpiteet pyritään ajoittamaan päivä-aikaan. Häiritsevää melua aiheuttavia töitä tulee välttää etenkin yöaikaan asutuksen läheisyydessä.

Puhtaanapidon tehtäväsällöt on kuvattu tarkemmin Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksessa. Seuraavassa kappaleessa on esitetty Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksen merkittävimmät puhtaanapidon tehtävät ja niihin liittyvät laatuvaatimukset.

2.2 Tampereen kaupunkiseudun tuotteistus - puhtaanapidon tehtäväsissällöt ja laatuvaatimukset

2.2.1 Liikennealueiden puhtaanapito

Liikennealueiden puhtaanapito pitää sisällään katujen, jalankulun ja pyöräilyn väylien, jalkakäytävien sekä parkkialueiden puhtaanapidon. Tehtäväsissältöön kuuluu:

- Irtoroskien kerääminen liikennealueen sidotuilta ja sitomattomilta pinnoilta ja näiden kuljettaminen jäteasemalle.
- Roska-astioiden tarkistaminen ja tyhjennys. Tyhjentämisen yhteydessä vaihdetaan roskapussi ja kerätään astiasta kolmen metrin säteellä maassa olevat irtoroskat sekä puhdistetaan roska-astia tarvittaessa.
- Sidottujen pintojen harjaus imulakaisukoneella ja pesu pölyttömästi.
- Puhtaanapitotarpeen seuranta on jatkuvaa ja se tehdään muiden tehtävien yhteydessä.
- Liikennealueiden ongelmajätteiden ja erittäin suurien esineiden poistamisesta sovitaan erikseen.

Liikennealueiden puhtaanapito suoritetaan puhdasta vettä käyttäen ja siten, ettei työstä aiheudu häiritsevää pölyämistä. Työt pyritään ajoittamaan klo 7–22 välille mahdollisen häiriön vähentämiseksi. Liikennealueiden siisteyden tasovaatimukset on esitetty taulukossa 1.

SIISTEYDEN TASO	Ajorata 1 lk., jalankulun ja pyöräilyn väylät A + ja A	Ajoradat 2 lk., jalankulun ja pyöräilyn väylät	Ajoradat 3 lk.
Liikennealueiden tulee olla erittäin siistejä ja puhtaita. Roskia ja pintalikaa on erittäin vähän.	X		
Liikennealueiden tulee olla siistejä ja puhtaita. Roskia ja pintalikaa on satunnaisesti.		X	
Liikennealueiden tulee olla vähintään tyydyttävän siistejä ja puhtaita. Roskia ja pintalikaa ei ole häiritsevän paljon.			X
Roska-astioiden tulee olla käytettävissä ja mahdollisimman hajuttomia	X	X	X

Taulukko 1. Liikennealueiden siisteyden tasolle asetetut vaatimukset kunnossapitoluokittain.

Siltojen ja alikulkujen puhtaanapidolle on erillinen tehtäväkortti Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksessa. Se pitää sisällään siltojen ja alikulkujen kevät- ja syyspuhdistuksen. Työssä silta puhdistetaan hiekasta, irtoaineksesta, kasvillisuudesta, suolasta ja muista epäpuhtauksista.

2.2.2 Puistojen ja liikenneviheralueiden puhtaanapito

Liikenneviheralueiden ja puistojen puhtaanapitoon kuuluvat oleskelualueet, kentät, kulkuväylät, nurmikko-, pensas-, perenna-, ja ryhmäkasvialueet sekä puiden tyvialueet. Tehtäväsisältöön kuuluu:

- Kevät-, syys- ja ylläpitosiivous sekä roskien kuljetus jäteasemalle.
- Roska-astioiden tarkistaminen ja tyhjennys. Roska-astian tyhjentämisen yhteydessä vaihdetaan myös roskapussi ja kerätään astian läheisyydestä kolmen metrin säteellä maassa olevat irtorokat sekä puhdistetaan roska-astia tarvittaessa.
- Puhtaanapitotarpeen seuranta on jatkuvaa ja tehdään muiden ylläpitotehtävien yhteydessä.
- Ongelmajätteen ja muiden suurten esineiden poisto sovitaan erikseen.
- Roska-astioiden tyhjennyksen yhteydessä täytetään koiranjätteen pussiautomaatit.

Kevät- ja syyspuhtaanapitoon tehtäväsisällöt on määritetty viheralueille kunnossapitoluokkoittain. Kausisiivoukset pitävät pääosin sisällään roskien, lehtien, kasvimassan ja muun kertyneen materiaalin siivoamisen alueelta, sekä sen kuormaamisen ja poiskuljetuksen.

Ylläpitosiivoukseen kuuluu roskien ja muiden asiaankuulumattomien esineiden siivoaminen alueelta, kuormaaminen sekä poiskuljetus. Työt pyritään ajoittamaan klo 7–22 välille mahdollisen häiriön vähentämiseksi. Puistojen ja liikenneviheralueiden siisteyden tasovaatimus on esitetty taulukossa 2.

SIISTEYDEN TASO	R1 – rakennetut arvoviheralueet	R2/R3 – toiminta ja käyttöviheralueet	R4 – suoja- ja vaihettumisviheralueet	A, M – avoimet viheralueet ja metsät
Puistojen ja liikenneviheralueiden tulee olla siistejä ja puhtaita. Roskia on satunnaisesti.	X			
Puistojen ja liikenneviheralueiden tulee olla vähintään tyydyttävän siistejä ja puhtaita. Roskia ei ole häiritsevän paljon.		X		
Puistojen ja liikenneviheralueiden tulee olla vähintään välttävän siistejä ja puhtaita. Roskia on jonkin verran, mutta alueet eivät ole häiritsevän epäsiistejä.			X	
Alueet ovat roskattomia toimenpiteen toteutuksen jälkeen.				X
Roska-astioiden tulee olla käytettävissä ja mahdollisimman hajuttomia.	X	X	X	X

Taulukko 2. Puistojen ja liikenneviheralueiden siisteydelle asetetut vaatimukset kunnossapitoluokittain.

2.2.3 Töhryjen poisto

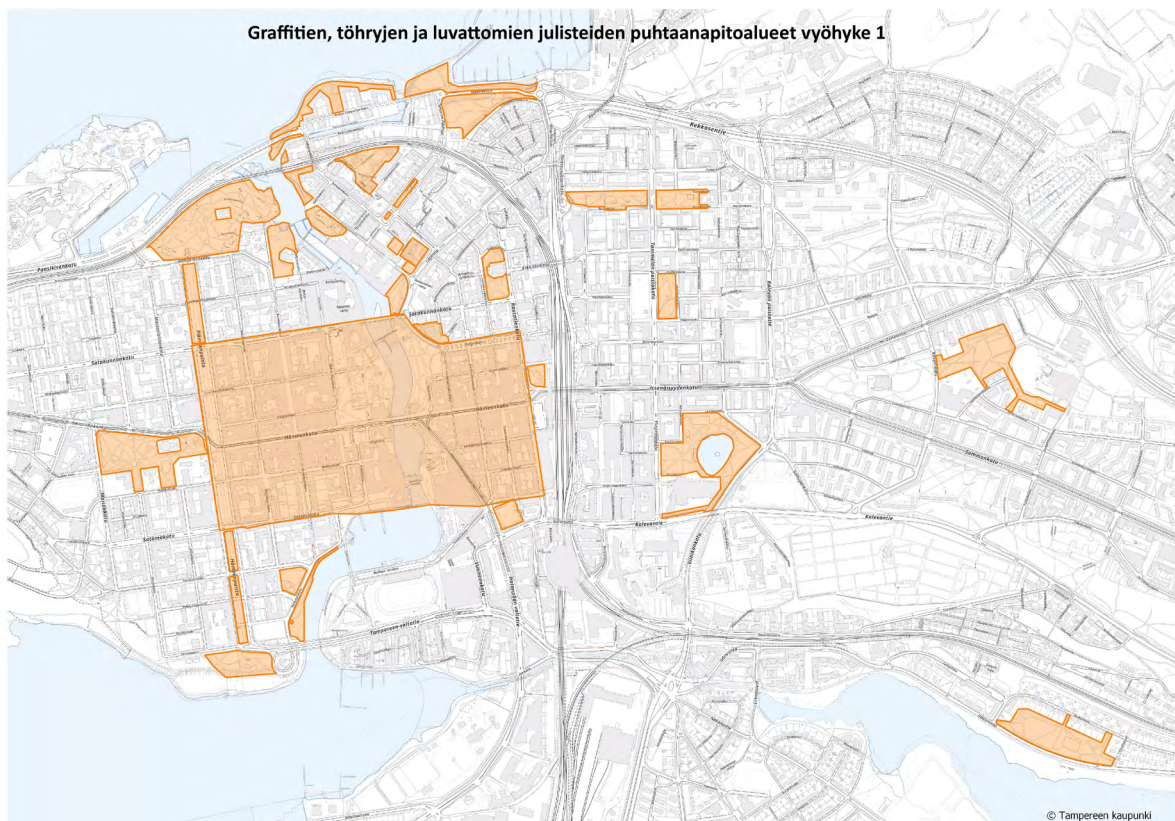
Töhryjen poistoa tehdään väylien, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakenteista, varusteista ja kalusteista. Tehtäväsisältöön kuuluu:

- Graffitien ja muiden töhryjen poisto.
- Pintojen suojaaminen erillisen ohjeistuksen mukaan.
- Töhryjen ja graffitien seurantatyö.
- Julisteiden ja tarrojen poisto.

Töihin liittyvät laatuvaatimukset:

- Töhryt ja graffitit poistetaan kolmen päivän sisällä tiedon saamisesta.
- Töhryn poistossa pinta on palautettava mahdollisimman lähelle alkuperäisen pinnan ulkonäköä.
- Päällemaalauskohteissa värin tulee olla vastaava kuin pinnan alkuperäinen väri ja sen pitää peittää koko töhryn pinta-ala. Suojatut pinnat pitää käsitellä yhtenäisesti ja niiden pitää kattaa koko suojattava ala.

Tampereen keskusta-alueelle on määritetty erilliset niin sanotut graffitivyöhykkeet. Näiden vyöhykkeiden töhryjen poistosta vastaava palveluntuottaja inventoi ja puhdistaa töhryt viikoittain kesäkaudella. Keskusta-alueen graffitivyöhykkeet on esitetty kuvassa 6.

Kuva 6. Keskusta-alueen alueen graffitien, töhryjen ja luvattomien julisteiden puhtaanapitoalueet vuonna 2023.

2.2.4 Varusteiden ja kalusteiden hoito

Varusteiden ja kalusteiden hoito pitää sisällään penkkien ja istuimien, roska-astioiden, infotaulujen, istutusastioiden, runko- ja juuristosuojien ja aitojen puhtaanapitotyöt. Puhtaanapitotyö koostuu pääasiallisesti puhdistuksesta ja pesusta.

Puhtaanapidon laatuvaatimukset:

- Puhtaanapito on suoritettu alueen kunnossapitoluokan vaatimustason mukaisesti.
- Puhtaanapitotarpeen seuranta on viikoittaista.
- Käytettävät puhdistusmateriaalit ovat pinnoille soveltuvia.

Kausikalusteet ja -varusteet kuuluvat myös puhtaanapidon piiriin. Kausikalusteilla ja -varusteilla tarkoitetaan yleisille alueille sijoitettavia, kausiluonteista tarvetta palvelevia kalusteita ja varusteita, kuten penkkejä, roska-astioita ja istutusruukuja. Käyttökauden päätyttyä kausikalusteet ja -varusteet varastoidaan ja kunnostetaan ennen seuraavaa käyttöönottoa. Kuva 7 on Ranta-Tampellasta, jonka rantareitin varrelle on sijoitettu penkkejä ja istuimia.

Kuva 7. Keskusta-alueella on monin paikoin penkkejä ja istuimia. Kuva Ranta-Tampellasta (Mäntysaari-Ukkola).

2.2.5 Erityisalueiden hoito

Erityisalueiden hoito pitää sisällään leikkipaikkojen, koirapuistojen, ulkoliikuntapaikkojen ja muiden virkistytymiseen sekä vapaa-ajan viettoon käytettyjen alueiden puhtaanapitotyöt. Jäljempänä on luetteloitu edellä mainittujen toimintapaikkojen puhtaanapidon keskeisimmät tehtäväsisällöt ja laatuvaatimukset.

Leikkipaikkojen puhtaanapidon kuvaus:

- Jäteastioiden tyhjennys, alueen siistiminen ja alustojen puhdistus.
- Leikkipaikan porttien, aitojen sekä muiden varusteiden ja kalusteiden pitäminen siistinä puhdistamalla tai pesemällä.
- Silmämääräisten tarkastusten tekeminen riittävän usein, sesonkiaikana ja vilkkailla leikkipaikoilla vähintään viikoittain.
- Vaaraa aiheuttavien roskien poistaminen.
- Hoitotoimenpiteet ajoitetaan ja mitoitetaan leikkipaikan käyttöasteen mukaan.
- Leikkipaikkojen puhtaanapitotyön tulee olla lopputulokseltaan korkealaatuisia.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan siistit, puhtaat ja toimintakuntoiset.

Puhtaat ja siistit leikkipaikat lisäävät käyttömukavuutta ja turvallisuutta. Kuvassa 8 on näkymä Kiiskisaarenpuistoon.

Kuva 8. Kiiskisaarenpuisto, Ranta-Tampella (Mäntysaari-Ukkola).

Koirapuistojen puhtaanapidon kuvaus:

- Jäteastioiden tyhjennys, pussiautomaattien täyttö ja alueen siistiminen.
- Puhtaanapidon toimet tehdään kohdekohtaisten suunnitelmien mukaisesti, muutoin käyttöasteen mukaan.
- Koirapuiston aidattu alue on siisti ja irtoroskista lähes puhdas.
- Vaaraa aiheuttavien roskien poistaminen.

Ulkokuntoilupaikkojen puhtaanapidon kuvaus:

- Alueiden puhtaanapito.
- Synteettisten alustojen puhdistus.
- Jäteastioiden tyhjennys.
- Välineiden, varusteiden ja kalusteiden pesu.
- Vaaraa aiheuttavien roskien poistaminen.

Uimarantojen puhtaanapidon kuvaus:

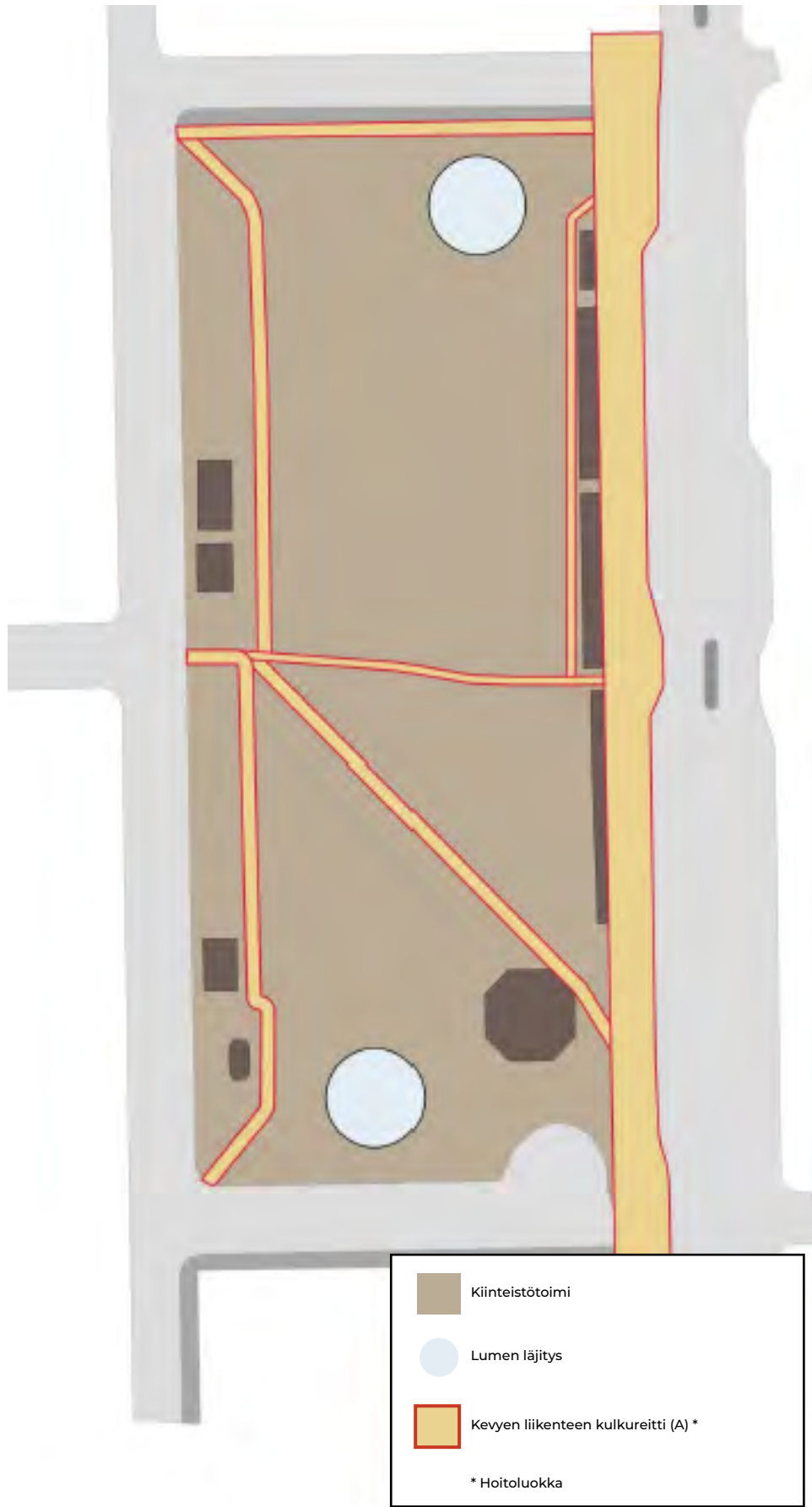
- Kevätsiivous ennen kauden alkua ja loppusiivous kauden jälkeen.
- Jäteastioiden tyhjentäminen ja irtoroskien kerääminen.
- Kerättyjen roskien ynnä muiden jätteiden poiskuljetus ja hävittäminen.
- Luvattomien mainosten poistaminen alueelta.
- Vaaraa aiheuttavien roskien poistaminen.
- Lintuparviin esiintyminen alueella on huomioitava puhtaanapidossa.

2.2.6 Torialueet

Torialueiden puhtaanapidon tehtäviä ei ole määritelty erikseen Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksessa. Tampereella on kuitenkin käytössä torien hoitokortit, jotka on määritetty keskusta-alueen käytetyimmille torialueille. Hoitokorteissa esitetään torien erityispiirteet, käyttäjäryhmät, mahdollinen torimyynti, kunnossapitovastuut karttapohjaisesti ja puhtaanapidon tehtävät. Kuvassa 9 on esitetty Tammelantorin hoitokortin karttaliite vuodelta 2013.

Torialueiden puhtaanapidon kuvaus:

- Jäteastioiden tyhjennys ja alueen siistiminen.
- Varusteiden ja kalusteiden puhtaanapito.
- Graffitien ja töhryjen poisto.
- Tammelantorin ja Laukontorin pesu toritapahtuman jälkeen.
- Keskustan torialueiden puhtaanapito toteutetaan asetetun puhtaanapitoluokan mukaisesti.

Kuva 9. Tammelantorin hoitokortin karttaliite.

2.3 Puhtaanapidon laadun toteaminen

Tampereen kaupungin vastuulle kuuluvien alueiden puhtaanapitotoimenpiteet toteutetaan osana kaupungin kunnossapidon alueurakoita tai erillisurakoina. Toteutunutta laatua valvoo kaupunki ja erillisissä sopimuksissa osoitetut tahot. Puhtaanapidosta vastaavat tahot suorittavat vastuulleen kuuluvien töiden osalta omavalvontaa. Tampereen kaupungin Kiinteistötoimi sekä Tampereen Tilapalvelut vastaavat itse puhtaanapitovastuullensa kuuluvien alueiden puhtaanapidon tilaamisesta. Kiinteistöjen puhtaanapitovastuulle kuuluvien alueiden siisteyden valvonnasta vastaavat Tampereen kaupungin rakennusvalvonta sekä Katutilavalvonta.

Puhtaanapitotyön laatu todetaan visuaalisesti Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksen laatuvaatimusten ja tässä dokumentissa esitetyn puhtaanapitoluokituksen määritysten perusteella. Laatuvaatimusten toteutumista seurataan muun muassa kunnossapitäjän suorittamin omavalvontakierroksin, joiden perusteella saadaan muodostettua kokonaiskuva alueen puhtaanapidon tasosta. Omavalvontakierroksia suoritetaan määräajoin ja kierrosten aikana havaitut puutteet kirjataan ylös.

Jatkuvalla puhtaanapidon seurannalla varmistutaan puhtaanapidon yleisestä laatusosta ja pystytään tarvittaessa puuttumaan havaittuihin epäkohtiin. Dokumentoinnin kautta havaitaan myös toistuvat puutteet. Omavalvonnan myötä tilaajalle voidaan toimittaa jatkuvaa tietoa puhtaanapidon laatusosta. Myös työn tilaaja seuraa puhtaanapidon laatua muun muassa pistokoekierroksin ja yhteisillä laadunarviointikierroksilla. Yhteisiä laatukierroksia tehdään vuosittain. Mahdolliset vakavat puutteet ja laatupoikkeamat, joista saattaa olla vaaraa tai suurta haittaa alueen käyttäjälle tulee korjata mahdollisimman nopeasti niiden havaitsemisesta. Puhtaanapitovelvollinen taho vastaa myös mahdollisten aliurakoitsijoiden työn laadusta.

3. Puhtaanapitoluokitus Tampereen keskusta-alueella

3.1 Puhtaanapitoluokituksen periaatteet

Tampereen keskustan alueella käytettävät puhtaanapitoluokat ovat pääasiallisesti P1s-P6. Luokka P7 koskee lähinnä luonnonmukaisia taajamametsiä tai maisemanniittyjä. Samaan puhtaanapitoluokkaan kuuluvat alueet voivat luonteeltaan erota toisistaan merkittävästikin, mutta niitä yhdistävät samankaltainen sijoittuminen kaupunkirakenteessa sekä merkitys kaupunkilaisille ja kaupunkikuvalle.

Laaditun puhtaanapitoluokituksen avulla yleisille alueille on annettu ohjeistus puhtaanapitotyön taajuudelle ja tasolle. Puhtaanapidon tarve vaihtelee kuitenkin myös luokan sisällä, ja puhtaanapitotyö voi vaatia pistekohtaista erityishuomiota esimerkiksi suosittujen ravintoloiden, vilkkaassa käytössä olevien joukkoliikenteen pysäkkien ja ostoskeskusten läheisyydessä. Puhtaanapitoa voidaan myös tehostaa tai lisätä tarpeen mukaan, esimerkiksi pitkäkestoisten tapahtumien yhteydessä. Taulukossa 3 on esitetty puhtaanapidon toimenpiteet ja niiden taajuus puhtaanapitoluokittain.

Puhtaanapitotyön taajuus vaihtelee puhtaanapitoluokkien välillä seuraavasti:

- P1s-luokka, puhtaanapito suoritetaan päivittäin maanantaista sunnuntaihin.
- P1-luokka, puhtaanapitoa suoritetaan päivittäin maanantaista perjantaihin sekä lauantaina tai sunnuntaina.
- P2-luokka, puhtaanapitoa suoritetaan päivittäin maanantaista perjantaihin.
- P3, P4 ja P5 -luokat, puhtaanapitoa suoritetaan viikoittain. Toimenpidekertojen määrä vaihtelee luokkien välillä. P3-luokka otetaan käyttöön tarvittaessa.
- P6-luokka, puhtaanapitoa suoritetaan kuukausittain. Toimenpidekertojen määrä vaihtelee tarpeen mukaan.
- P7-luokka, puhtaanapitoa suoritetaan vuosittain. Toimenpidekertojen määrä vaihtelee tarpeen mukaan.

Puhtaanapito- luokka	P1s	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7
Puhtaanapitotyö	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat	Toimenpi- dekerrat
Roska-astioiden tyhjennys, irtoroskien poisto, päällysteen puhdistaminen roskista	1 kerta päivässä	1 kerta päivässä	1 kerta päivässä	3 kertaa viikossa	2 kertaa viikossa	1 kerta viikossa	2 tai 1 kertaa kuukaudessa	2 tai 1 kertaa vuodessa
Kalusteiden puhdistus, ma - pe (esim. tahroista)	1 kerta päivässä	1 kerta päivässä	1 kerta päivässä	3 kertaa viikossa	2 kertaa viikossa	1 kerta viikossa	1 kerta kuukaudessa	Sovitetaan erikseen
Kalusteiden pesu	2 kertaa kuukaudessa	2 kertaa kuukaudessa	2 kertaa kuukaudessa	3 kertaa kesäkaudessa	3 kertaa kesäkaudessa	3 kertaa kesäkaudessa	1 kerta kesäkaudessa	Sovitetaan erikseen
Sidottujen päällysteiden pesu	1 kerta viikossa	1 kerta viikossa	1 kerta viikossa	2 kertaa kesäkaudessa	2 kertaa kesäkaudessa	2 kertaa kesäkaudessa	1 kerta kesäkaudessa	Sovitetaan erikseen

Taulukko 3. Tampereen keskustan alueella käytettävät puhtaanapitoluokat vuonna 2023. Esitetyt värit ovat samat puhtaanapitoluokituksen karttaliitteissä

Tampereen keskusta-alueella sijaitsee runsaasti kohteita, jotka vaativat erityistä huomiota puhtaanapidon kannalta. Erityiskohteiden puhtaanapitotyö on samanlaista riippumatta siitä, minkä puhtaanapitovyöhykkeen alueella ne sijaitsevat. Näiden kohteiden puhtaanapidon erityisvaatimuksia on tarkennettu raportin alaluvussa 2.2.5 Erityisalueiden hoito. Näille kohteille on olemassa omat tuotekortit Tampereen kaupunkiseudun tuotteistuksessa.

Tässä suunnitelmassa puhtaanapitoluokat on päivitetty vastaamaan Viheralueiden kunnossapidon yleisessä työselostuksessa (VKT 2021) esitettyä puhtaanapitoluokitusta. Ainoastaan P1s-luokka on Tampereen omassa käytössä oleva puhtaanapidon teholuokka, joka myös oli mukana alkuperäisessä puhtaanapitoluokituksessa 2010.

Luokkien puhtaanapitotoimien toimenpidekertojen määrä on pysynyt ennallaan. Selkein muutos luokituksessa on vanhan P3-luokan jakautuminen kolmeen uuteen puhtaanapitoluokkaan: P3, P4 ja P5. Uudet luokat eroavat toisistaan vain toimenpidekertojen määrän osalta. Uusi P3-luokka on käytössä vain tarvittaessa. Uudet luokat P3, P4 ja P5 on esitetty karttaliitteissä ja puhtaanapitoluokituksen taulukossa samalla värillä ja toimenpidekertojen määrä määräytyy alueiden luonteen mukaan. Puhtaanapitoluokitukseen päivitystyön yhteydessä tehdyt muutokset on esitetty taulukossa 4 ja päivitetty puhtaanapitoluokitus tämän dokumentin karttaliitteissä 2–6.

VANHA LUOKKA	UUSI LUOKKA	MUUTOS
P1s päivittäin ma - su	P1s	Ei muutosta.
P1 päivittäin ma - pe ja la/su	P1	Ei muutosta.
P2 päivittäin ma - pe	P2	Ei muutosta.
P3 viikoittain	P3 viikottain P4 viikottain P5 viikottain	Vanhan luokituksen P3-luokka on jakaantunut luokkiin P3, P4 ja P5. Uusia luokkia erottaa vain toimenpidekertojen määrä.
P4 kuukausittain	P6 kuukausittain	Puhtaanapitoluokan numero muuttunut.
P5 vuosittain	P7 vuosittain	Puhtaanapitoluokan numero muuttunut.
P6 määrävuosin	-	Luokka poistunut.

Taulukko 4. Puhtaanapitoluokituksen päivitys 2023. Erot vanhan ja uuden luokituksen välillä.

3.2 Liikennealueiden puhtaanapitoluokitus

Kadun puhtaanapitoluokka määräytyy sen käytön, toiminnallisen luokan sekä kadun ympäristön ja kaupunkirakenteessa sijoittumisen mukaan. Aivan ydinkeskustassa pääkadut kuuluvat pääasiassa puhtaanapitoluokkiin P1s ja P1. Kokoojakadut ja keskusta-alueen vilkasliikenteisimmät asuntokadut kuuluvat vastaavasti luokkaan P2. Keskustan liikenteellisesti rauhallisemmat ja hieman kauempana sijaitsevat asuntokadut kuuluvat luokkiin P3, P4 ja P5. Keskustan reuna-alueilla olevat asuntokadut kuuluvat P6-luokkaan.

Katuympäristössä olevat jalkakäytävät, jalankulun ja pyöräilyn väylät, linja-autopysäkkien ynnä muiden kalusteiden puhtaanapidon laatusoivaatimus määräytyy pääosin kadun puhtaanapitoluokan mukaisesti. Puhtaanapidon ja kaupunkikuvan kannalta tärkeät jalkakäytävät, torit ja aukiot saattavat erota viereisen ajoradan tai kadun puhtaanapitoluokasta.

Luokitusta laadittaessa on huomioitu myös puhtaanapidolle erityisvaatimuksia asettavia kohteita. Esimerkiksi Finlaysonin kirkkoa suositaan hääkirkkona, minkä myötä sitä ympäröivät yleiset alueet ovat vilkkaassa käytössä etenkin kesälauantaisin. Tämä asettaa vaatimuksia myös alueen siisteydelle.

3.3 Viheralueiden puhtaanapitoluokitus

Ydinkeskustan viheralueet kuuluvat puhtaanapitoluokkiin P1s ja P1. Näiden viheralueiden merkitys Tampereen kaupunkikuvalle on erittäin merkittävä ja alueen käyttäjämäärät ovat suuria. Puhtaanapitoluokkien P2-P6 viheralueet sijoittuvat hiukan etäämmälle ydinkeskustasta ja toimivat joko paikallisina oleskelu- tai läpikulkupaikoina.

Viheralueilla sijaitsevat puistokäytävät sekä kalusteet pidetään puhtaana viheralueen puhtaanapitoluokan mukaisesti. Yksittäiset puutteet kalusteiden puhtaudessa hoidetaan muun puhtaanapidon ohessa. Kalusteiden pesu suoritetaan tarpeen vaatiessa puhtaanapitotyön edellyttämän laatuvaatimuksen mukaan.

3.4 Puhtaanapitoluokat

3.4.1 Puhtaanapitoluokka P1s

Puhtaanapitoluokan P1s (super) alueilla puhtaanapito on päivittäistä. Kyseisten alueiden käyttäjämäärät ovat suuria viikonpäivästä riippumatta ja ne ovat merkittävä osa Tampereen kaupunkikuvaa. Alueet toimivat Tampereen kaupungin käyntikortteina. Viikonloppusiivous toteutetaan aikavälillä 1.5.–31.8.

Kaikki keskeisimmät keskustan alueet, kuten Koskipuisto, Keskustori sekä kuvan 10 Eteläpuisto kuuluvat laatuluokkaan P1s.

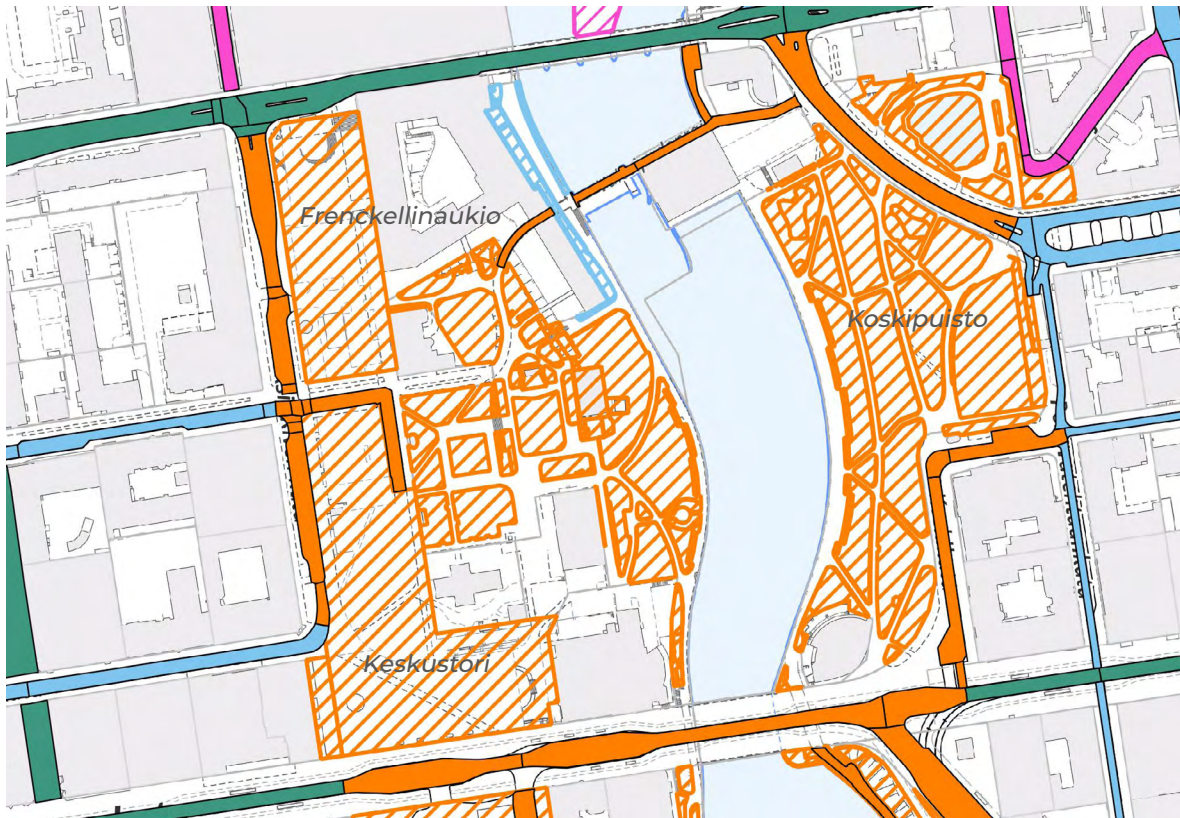

Kuva 10. Eteläpuisto. Kohde kuuluu puhtaanapitoluokkaan P1s (Mäntysaari-Ukkola).

Puhtaanapidon laatuvaatimusten kuvaus luokassa P1s:

- Alueen yleisilme on aina siisti.
- Puhtaanapidon toimenpidetarpeet varmistetaan päivittäin, maanantaista sunnuntaihin.
- Puhtaanapitotyön lopputulos on laadultaan hyvin korkea ja alueet ovat roskattomia.
- Alueilta kerätään kaikki tupakantumpit ja sitä suuremmat roskat. Myös tätä pienemmät roskat kerätään säännöllisesti.
- Roska-astioiden tyhjennystarve tarkistetaan päivittäin.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan siistit ja puhtaat.
- Muiden kalusteiden puhtaus varmistetaan arkipäivisin ja puhdistetaan tarvittaessa esimerkiksi tahroista.
- Kalusteiden tulee olla ulkoasultaan siistit ja puhtaat, pesun tarve tarkistetaan kaksi kertaa kuukaudessa.
- Sidottujen päällysteiden pesu suoritetaan kerran viikossa erikseen määriteltujen alueiden osalta.
- Torialueiden sidotut pinnat pestään aina toritapahtuman jälkeen.

Kuvassa 11 on karttaote ydinkeskustan puhtaanapitoluokituksista.

Kuva 11. Karttaote ydinkeskustan puhtaanapitoluokituksista. Puhtaanapitoluokkaan P1s kuuluvat alueet on korostettu oranssilla värillä.

3.4.2 Puhtaanapitoluokka P1

Puhtaanapitoluokan P1 alueiden puhtaanapito on säännöllistä ja intensiivistä. Luokan alueet koostuvat lähinnä keskusta-alueen pääkaduista sekä puistoista, joiden käyttö on runsasta ja joiden merkitys kaupunkikuvaan on suuri. Lisäksi P1-luokan alueet sisältävät alueita ydinkeskustan ulkopuolelta, sellaisilta alueilta, joiden käyttö asettaa puhtaanapidolle erityisvaatimuksia. Kuvassa 12 on Tuomiokirkonpuisto, joka on yksi P1-puhtaanapitoluokkaan kuuluvista alueista.

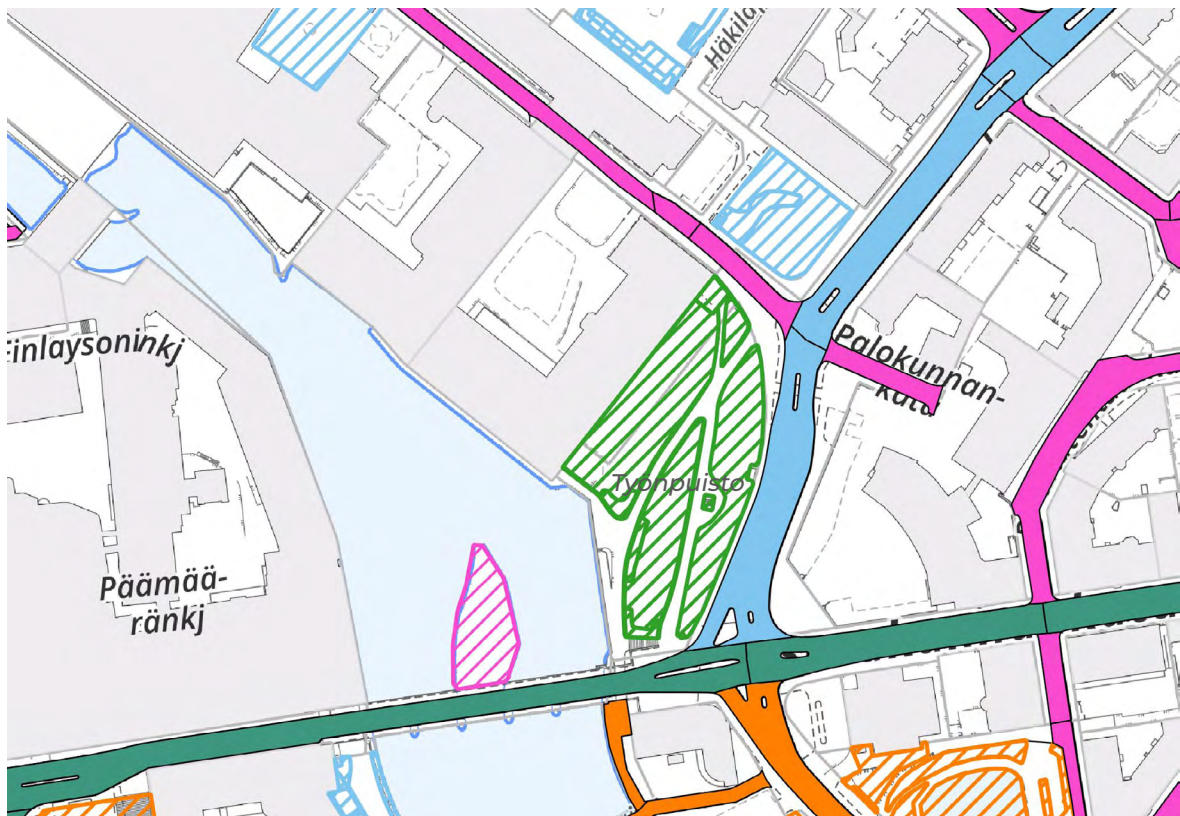

Kuva 12. Tuomiokirkonpuiston merkitys kaupunkikuvaan on suuri. Kohde kuuluu puhtaanapitoluokkaan P1 (Luonuankoski).

Puhtaanapidon laatuvaatimusten kuvaus luokassa P1:

- Puhtaanapidon toimenpidetarpeet varmistetaan päivittäin, maanantaista perjantaihin ja lauantaina tai sunnuntaina.
- Puhtaanapitotyön lopputulos on laadultaan korkea.
- Luokkaan kuuluvat alueet ovat pääosan ajasta lähes roskattomia.
- Alueilta kerätään kaikki tupakantumpit ja sitä suuremmat roskat.
- Roska-astioiden tyhjennystarve tarkistetaan aina muun puhtaanapitotyön ohessa.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan siistit ja puhtaat.
- Muiden kalusteiden puhtaus varmistetaan arkipäivisin ja puhdistetaan tarvittaessa esimerkiksi tahroista.
- Kalusteiden tulee olla ulkoasultaan siistit ja puhtaat, pesun tarve tarkistetaan kaksi kertaa kuukaudessa.
- Sidottujen päällysteiden pesun tarve tarkistetaan viikoittain ja suoritetaan tarvittaessa.

Kuvassa 13 on karttaote Työnpuiston ja Satakunnankadun puhtaanapitoluokitusesta.

Kuva 13. Työnpuisto ja Satakunnankatu. Kohteet kuuluvat puhtaanapitoluokkaan P1. Luokkaan kuuluvat alueet on korostettu vihreällä värillä.

3.4.3 Puhtaanapitoluokka P2

Puhtaanapitoluokan P2 alueiden puhtaanapito on säännöllistä. Luokan alueet koostuvat ydinkeskustan alueella lähinnä kokoojakaduista sekä ydinkeskustan ulkopuolella pääkaduista. Luokan P2 puistot ovat vähäisemmällä käytöllä, kuin ydinkeskustan viheralueet. Luokkaan kuuluvat puistot ovat lähinnä paikallisina oleskelu- ja läpikulkupaikkoina. Kuvassa 14 on Liisanpuisto, joka kuuluu P2-puhtaanapitoluokkaan.

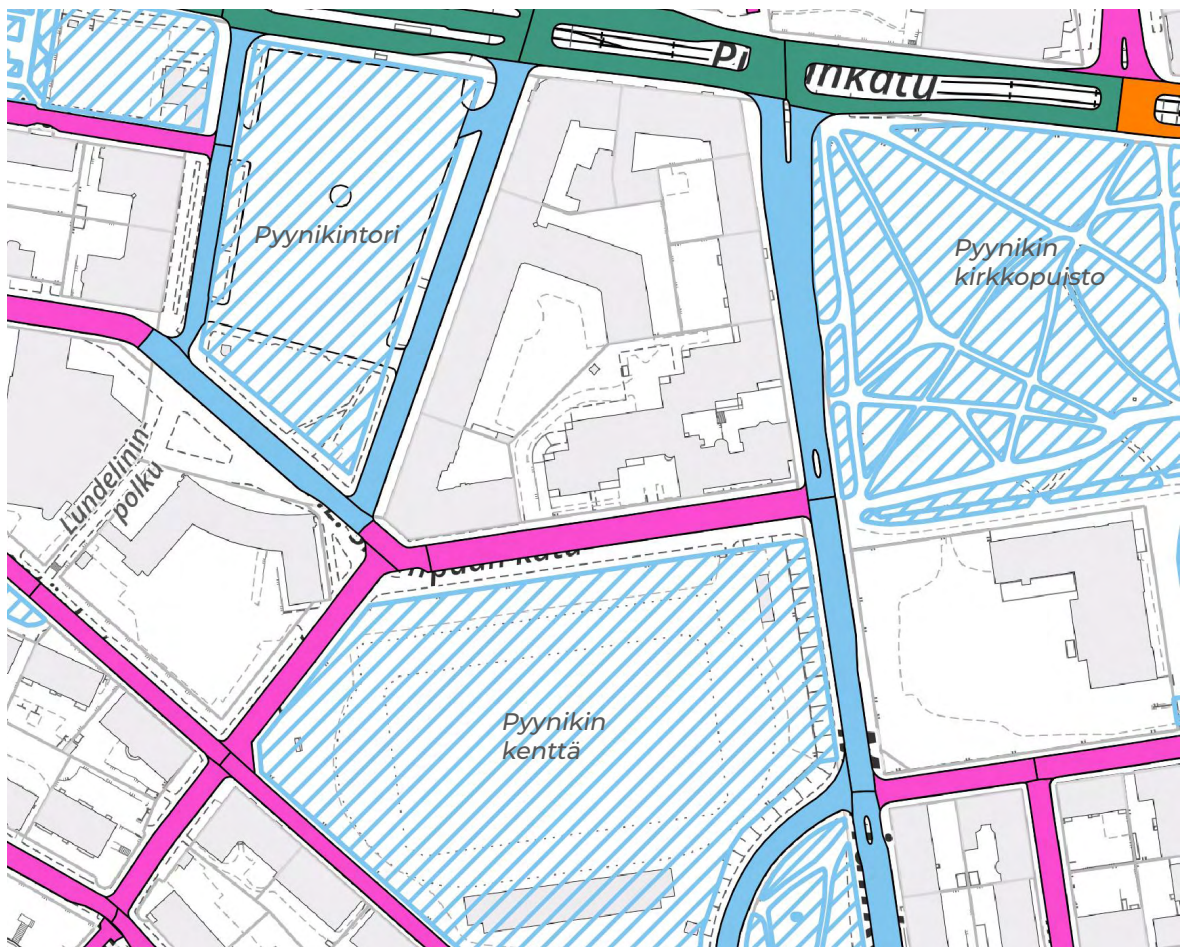

Kuva 14. Liisanpuisto Kalevassa (Luonaukoski).

Puhtaanapidon laatuvaatimusten kuvaus luokassa P2:

- Puhtaanapidon toimenpidetarpeet varmistetaan arkipäivisin.
- Puhtaanapitotyön lopputulos on laadultaan melko korkea.
- Luokkaan kuuluvat alueet ovat yleisilmeeltään siistejä ja suuremmista irtoroskista puhtaat.
- Alueilta kerätään kaikki tupakantumpit ja sitä suuremmat roskat.
- Roska-astioiden tyhjennystarve tarkistetaan aina muun puhtaanapitotyön ohessa.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan melko siistit ja puhtaat.
- Muiden kalusteiden puhtaus varmistetaan arkipäivisin ja puhdistetaan tarvittaessa esimerkiksi tahroista.
- Kalusteiden tulee olla ulkoasultaan melko siistit ja puhtaat. Kalusteiden pinnoilla sallitaan olevan vähäisiä puutteita, kuten tahroja.
- Kalusteiden pesun tarve tarkistetaan kaksi kertaa kuukaudessa.
- Sidottujen päällysteiden pesun tarve tarkistetaan viikoittain ja suoritetaan tarvittaessa.

Kuvassa 15 on karttaote Pyynikintorin ja Pyynikin kirkkopuiston puhtaanapitoluokitteluksesta.

Kuva 15. Pyynikintori ja Pyynikin kirkkopuisto. Kohteet kuuluvat puhtaanapitoluokkaan P2. Luokkaan kuuluvat alueet on korostettu sinisellä värillä.

3.4.4 Puhtaanapitoluokat P3, P4 ja P5

Puhtaanapitoluokkiin P3, P4 ja P5 kuuluvien alueiden puhtaanpito on säännöllistä ja intensiivisyys vaihtelee luokkien välillä. Luokkien alueet koostuvat ydinkeskustan läheisyydessä sijaitsevista kokooja- sekä tonttikaduista. P3, P4 ja P5 -luokkiin kuuluvat puistot eivät roskaannu yleensä kovin herkästi, koska ne ovat melko vähäisellä oleskelukäytöllä ja toimivat lähinnä läpikulkureitteinä. Tampereen keskustan alueella on tällä hetkellä käytössä vain P4- ja P5-luokkia. Kuvassa 16 on Koulukatu, joka kuuluu kyseiseen puhtaanapitoluokkaan. P3-luokka harkitaan tapauskohtaisesti ja otetaan käyttöön tarvittaessa.

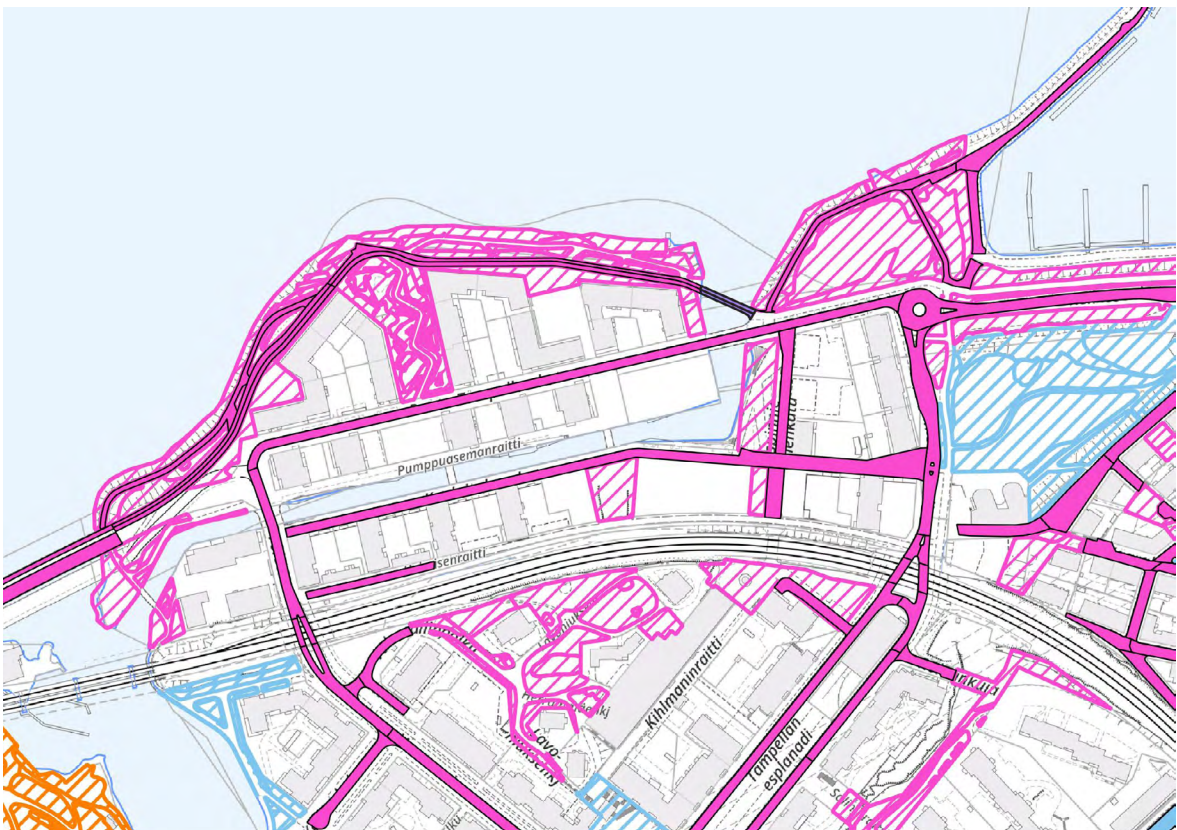

Kuva 16. Koulukatu (Luonuankoski).

Puhtaanapidon laatuvaatimusten kuvaus luokissa P3, P4 ja P5:

- Puhtaanapidon toimenpidetarpeet varmistetaan viikoittain yhdestä kolmeen kertaan viikossa alueen luonteesta riippuen. Kolmen toimenpidekerran kohteita otetaan mukaan tarvittaessa.
- Puhtaanapitotyön lopputulos on laadultaan hyvä.
- Luokkaan kuuluvat alueet ovat pääosan ajasta suuremmista roskista puhtaita, pienet roskat sallitaan.
- Alueilta kerätään kaikki tupakantumpit ja sitä suuremmat roskat.
- Roska-astioiden tyhjennystarve tarkistetaan aina muun puhtaanapitotyön ohessa.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan kohtalaisen siistit ja puhtaat.
- Muiden kalusteiden puhtaus tarkistetaan aina muun puhtaanapitotyön yhteydessä ja kalusteet puhdistetaan tarvittaessa.
- Kalusteiden tulee olla ulkoasultaan kohtalaisen siistit.
- Kalusteiden pesun tarve tarkistetaan kolme kertaa kesäkauden aikana.
- Sidottujen päällysteiden pesutarve tarkistetaan kaksi kertaa kesäkaudessa ja suoritetaan tarvittaessa.

Kuvassa 17 on karttaote Ranta-Tampellan puhtaanapitoluokituksista.

Kuva 17. Ranta-Tampella. Kohde kuuluu pääosin puhtaanapitoluokkiin P3, P4 ja P5. Luokkiin kuuluvat alueet on korostettu pinkillä värillä.

3.4.5 Puhtaanapitoluokka P6

Puhtaanapitoluokan P6 alueiden puhtaanapito on säännöllistä, mutta toimenpiteitä tehdään harvemmin, kuin edellä mainituissa luokissa. Luokan alueet koostuvat pääosin ydinkeskustan ulkopuolisista tonttikaduista, melko vähäisellä käytöllä olevista puistoista ja vilkkaassa käytössä olevista ulkoilumaastoista. Luokan P6 viheralueet eivät roskaannu herkästi, koska ne ovat lähinnä läpikulkupaikkoja tai suojaviheralueita. Puhtaanapidon pääpaino luokan P6 alueilla on roska-astioiden tyhjentämisen lisäksi roskien keräämisessä kulkureiteiltä ja niiden vierustoilta sekä penkkien ympäristöstä. Kuva 18 on Pyykinharjun metsäiseltä alueelta, joka kuuluu puhtaanapitoluokkaan P6.

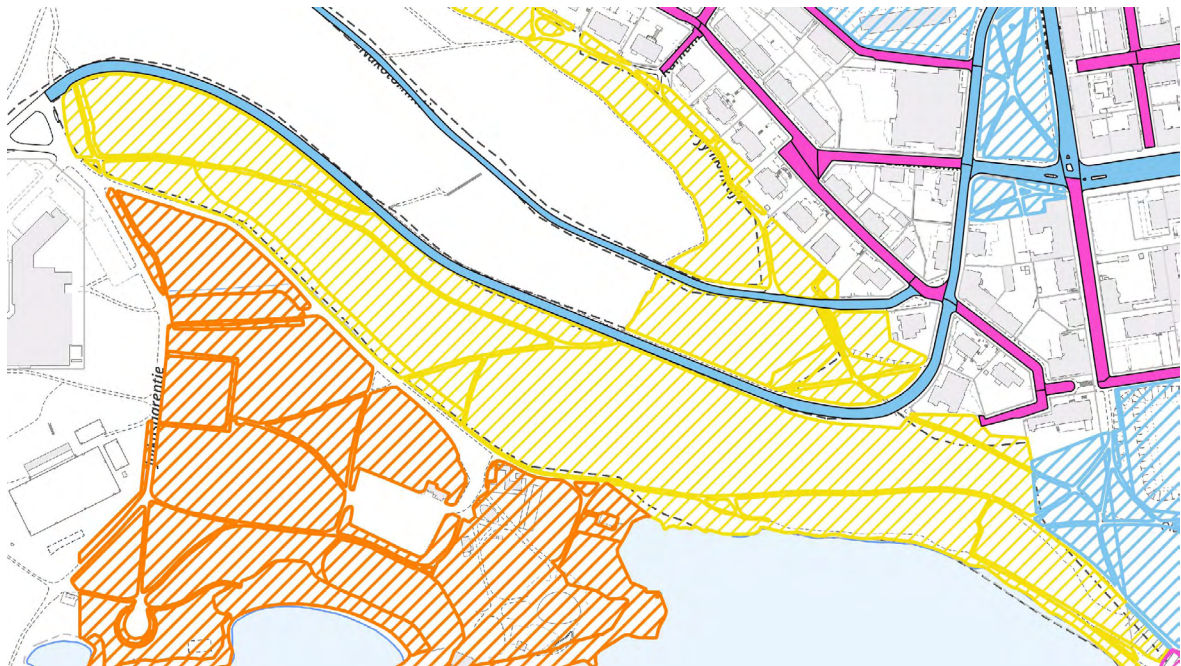

Kuva 18. Pyykinharju (Luonuankoski).

Puhtaanapidon laatuvaatimusten kuvaus luokassa P6:

- Puhtaanapidon toimenpidetarpeet varmistetaan kuukausittain yksi tai kaksi kertaa alueen luonteesta riippuen.
- Puhtaanapitotyön lopputulos on laadultaan hyvä.
- Luokkaan kuuluvat alueet ovat pääosan ajasta kohtalaisen siistejä ja suuremmista roskista puhtaita.
- Alueilta kerätään tupakantumpit ja sitä suuremmat roskat.
- Roska-astioiden tyhjennystarve tarkistetaan aina muun puhtaanapitotyön ohessa.
- Roska-astiat ovat ulkoasultaan kohtalaisen siistit ja puhtaat.
- Muiden kalusteiden puhtaus varmistetaan muun puhtaanapitotyön yhteydessä.
- Kalusteiden pesun tarve tarkistetaan kerran kesäkauden aikana.
- Sidottujen päällysteiden pesutarve tarkistetaan kerran kesäkaudessa ja suoritetaan tarvittaessa.
- Kesäkaudella roska-astiat tyhjenetään väylien varsilta kerran viikossa viitteellisesti aika-välillä 1.5.–30.10.

Kuvassa 19 on karttaote Pyynikinharjun puhtaanapitoluokituksesta.

Kuva 19. Pyynikinharju. Metsäiset alueet kuuluvat puhtaanapitoluokkaan P6. Luokkaan kuuluvat alueet on korostettu keltaisella värillä.

3.4.6 Puhtaanapitoluokka P7

Puhtaanapitoluokkaan P7 kuuluvat alueet koostuvat lähinnä maisemaniityistä, taajamametsistä ja suojaviheralueista. Puhtaanapitoluokkaan P7 kuuluvilla alueilla toimenpiteitä tehdään enimmillään kerran tai kaksi kertaa vuodessa. Tampereen keskustan alueella ei ole P7-luokan alueita.

3.5 Puhtaanapito tapahtumien yhteydessä

Tampereen kaupunkialueella järjestetään useita erilaisia kulttuuri- ja urheilutapahtumia ympäri vuoden. Monet tapahtumista painottuvat kesäaikaan. Puhtaanapidon merkitys tapahtuma-alueilla, näiden lähiympäristöissä ja kulkureittien varrella on merkittävä.

Vastuut puhtaanapidosta tapahtumien aikaan jakautuvat tapahtumajärjestäjän, alueen kunnossapitäjien ja tontinomistajien kesken. Vastuiden jakautuminen on hyvin paikkasidonnaista ja kaupunkialueella olevia tapahtumia on hyvin erilaisia. Tapahtumat eroavat muun muassa kestoaltaan, laajuudeltaan ja osallistujamäärältään. Osa tapahtumista järjestetään yleisillä alueilla kuten puistoissa tai toreilla. Suurempia tapahtumia järjestetään yleisten alueiden ohella urheilu- ja tapahtumakäyttöön rakennetuissa tiloissa, kuten Tampereen Kansiareenalla tai Ratinan stadionilla.

Tapahtumajärjestäjän velvollisuuksiin kuuluu hoitaa tapahtumalle varatun alueen jätehuollon suunnittelu, ohjaus ja toteutus sekä tapahtuma-alueen ja sen lähiympäristön puhtaanapito. Tapahtuma-alueella sijaitsevien kiinteiden roska-astioiden tyhjennys kuuluu myös tapahtumajärjestäjän vastuulle. Tapahtuman päättymisen jälkeen alue palautetaan vastaamaan sen puhtaanapitoluokan mukaista siisteyttä. Suuremmilta yleisötilaisuuksilta vaaditaan etukäteen tehty jätehuoltosuunnitelma, varsinkin jos niissä tarjotaan ruokaa tai juomaa. Jätehuoltosuunnitelma selkeyttää myös alueen puhtaanapidon vastuita.

Puhtaanapidon tarve kasvaa myös reiteillä, joita ihmiset käyttävät tapahtuma-alueelle siirtymiseen. Mikäli reitit jäävät tapahtuma-alueen ulkopuolelle, puhtaanapitovastuut jäävät alueen kunnossapitäjille ja tontinomistajille. Tapahtumista viestintä eri toimijoiden välillä nousee suureen rooliin puhtaanapitoa suunniteltaessa ja puhtaanapidon kuormituspisteitä määritettäessä. Yhteydenpidolla kaupungin kunnossapitäjään pystytään sopimaan mahdollisista puhtaanapidon lisäresursseista alueille, ja näin vähentämään paikoittaista roskaantumista.

Puhtaanapidon kannalta haasteellisia tapahtumia ovat yleiset juhlapäivät, kuten vappu, juhannus ja uusivuosi, joilla ei ole vastuullista järjestäjää. Puhtaanapitovastuu tällaisissa tapahtumissa jää kunnossapitäjien ja tontinomistajien vastuulle. Tapahtumiin osallistujat voivat toiminnallaan vähentää puhtaanapidon kuormitusta. Keskusta-alueen keskeisimpien tapahtumapaikkojen sijainti on esitetty liitteessä 2.

3.6 Puhtaanapito työmaiden yhteydessä

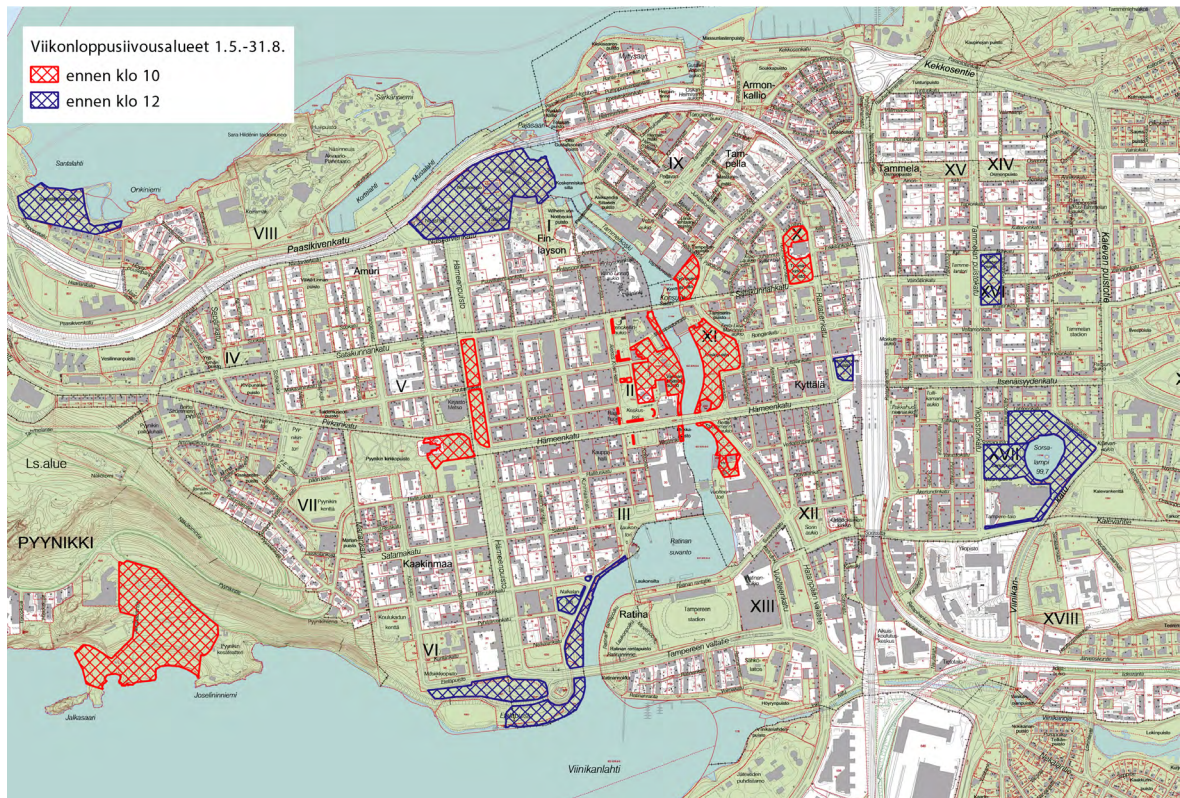
Kesäaikaan kaupungin yleisillä alueilla on käynnissä useita työmaita, jotka saattavat jatkaa katualueen puolelle. Työstä vastaavan on tehtävä ilmoitus kaupungille työskenneltäessä kadulla tai muulla yleisellä alueella. Ilmoituksen perusteella työlle myönnetään katulupa.

Luvanvaraisten työmaiden puhtaanapidon toteuttaminen kuuluu työmaasta vastaavalle taholle. Puhtaanapitotyöhön kuuluu työmaa-aitojen rajaaman alueen ja varastoalueiden sekä niiden lähiympäristön siistinä pitäminen ja roskien poistaminen. Roskat käsittävät työmaalta syntyneet jätteet sekä työmaan ulkopuolelta alueelle kulkeutuneet roskat. Lisäksi roskien kulkeutuminen työmaalta lähiympäristöön on estettävä. Työmaata rajaavat aidat on myös pidettävä puhtaina graffiteista ja muista töhryistä. Työmaan valmistuessa katuluvan mukainen alue on palautettava siisteydeltään puhtaanapitoluokitusta vastaavaan kuntoon.

3.7 Viikonloppusiivousalueet

Viikonloppusiivousalueisiin kuuluu puhtaanapitoluokkien P1s ja P1 alueita, joiden käyttö keskittyy etenkin viikonloppuihin ja merkitys kaupunkikuvaan on erityisen suuri. Viikonloppusiivousten pääpaino on isoimpien roskien keräämisessä ja roska-astioiden tyhjennyksessä. Puhtaanapitotyötä suoritetaan sekä käsityönä että koneellisesti.

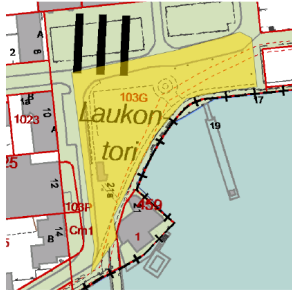
Luokan P1s alueiden siisteyden tila varmistetaan päivittäin maanantaista sunnuntaihin. Luokan P1 alueiden puhtaanapito tapahtuu päivittäin maanantaista perjantaihin sekä lauantaina tai sunnuntaina. Kuvassa 20 on esitetty käsityönä puhtaanapidettävät ja kuvassa 21 koneellisesti puhtaanapidettävät viikonloppusiivouksen alueet vuonna 2023.

Kuva 20. Kesäkauden viikonloppusiivousalueet.

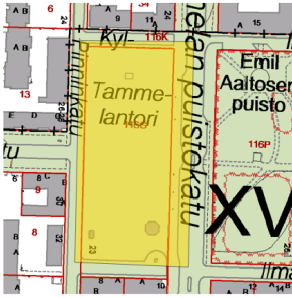
Sidottujen pintojen koneellista puhtaanapitoa tehdään kesäkaudella arkipäivisin ja lauantaisin Tammelantorilla ja Laukontorilla. Lisäksi viikonloppuisin koneellista puhtaanapitoa tehdään seuraavilla alueilla:

- Rautatieasema ja Tullintori
- Pakkahuoneenaukio
- Frenckell ja Keskustori
- Koskipuisto
- Aleksanterin kirkko ja Metso
- Linja-autoasema.

Laukontori:

La klo 18 jälkeen (1.5.-15.9.),
toimenpideaika 3 h.
Lokakuu lisätöinä säätilan
salliessa.

Tammelantori:

La klo 16 jälkeen (1.5.-29.9.),
toimenpideaika 3 h.
Lokakuu lisätöinä säätilan
salliessa.

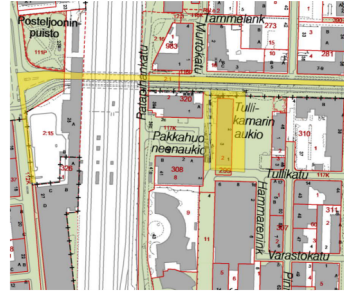

**Frenckellin ja Keskustorin
alue:**

La-su klo 9 mennessä (1.5.-3.10.),
toimenpideaika 3 h.
4.10.-30.4. lisätöinä säätilan
salliessa.

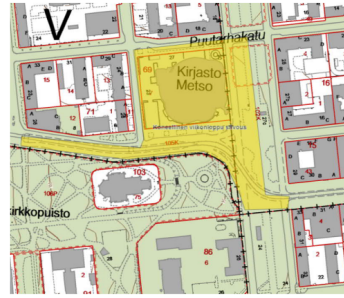
Koskipuiston alue:

La-su klo 9 mennessä (1.5.-3.10.),
toimenpideaika 3 h.
4.10.-30.4. lisätöinä säätilan
salliessa.

**Rautatieaseman ja
Tullintorin alue ja
Pakkahuoneen aukion
portaat:**

La-su klo 10 mennessä
(1.5.-3.10.), toimenpideaika
3 h.
4.10.-30.4. lisätöinä
säätilan salliessa.

**Aleksanterin kirkon ja
Metson alue:**

La-su klo 9 mennessä
(1.5.-3.10.), toimenpideaika
3 h.
4.10.-30.4. lisätöinä
säätilan salliessa.

Linja-autoasema:

La-su klo 10 mennessä
(1.5.-3.10.), toimenpideaika
3 h.
4.10.-30.4. lisätöinä
säätilan salliessa.

Kuva 21. Ydinkeskustan kesäkauden koneellisen puhtaanapidon alueet ja viikonloppuaikataulu.

4. Puhtaanapitoluokituksen määrät ja päivitys

4.1 Suunnittelualueen määrät

Suunnittelualueen katujen pinta-ala on yhteensä noin 800 000 m² ja viheralueiden noin 1 100 000 m². Muita yleisiä alueita, kuten toreja, alueella on yhteensä noin 90 000 m². Jokaisen osa-alueen pinta-alat kasvoivat vuoden 2023 päivityksessä. Tämä johtuu pääosin puhtaanapitoluokituksen suunnittelualueen laajentamisesta. Suunnittelualueen katujen pinta-ala kasvoi noin 2 %, viheralueiden 0,2 % ja muiden alueiden noin 9 %. Pinta-alojen jakautuminen eri puhtaanapitoluokkiin on esitetty taulukossa 5.

Suurin osa luokan P1s- ja P1-alueista sijaitsee Tampereen ydinkeskustassa. Koko puhtaanapitoluokituksesta P1s-luokan alueita on maltillisesti: P1s-luokan katujen osuus luokituksen alaisista kaduista on noin 6 % ja viheralueiden noin 22 %. Näiden alueiden merkitys kaupunkikuvan luomisessa on kuitenkin merkittävä ja niiden puhtaanapitoon kannattaa panostaa.

Puhtaanapitoluokat P2-P6 painottuvat ydinkeskustan reuna-alueilla. Näiden alueiden siisteyden merkitys on erityisen suuri etenkin alueen asukkaille. Puhtaanapitoluokat P2-P6 kattavat suunnittelualueen kaduista noin 71 % ja viheralueista noin 78 %.

ALUEET	P1s	P1	P2	P3, P4 & P5	P6
Kadut	47 000 m ²	186 000 m ²	240 000 m ²	295 000 m ²	48 000 m ²
Viheralueet	238 000 m ²	12 000 m ²	270 000 m ²	368 000 m ²	243 000 m ²
Muut yleiset alueet	44 000 m ²	8 000 m ²	28 000 m ²	7 000 m ²	-

Taulukko 5. Yksittäisten alueiden pinta-alat puhtaanapitoluokittain keskusta-alueella.

4.2 Puhtaanapitoluokituksen päivitystarve ja puhtaanapidon kehityskohteet

Puhtaanapitoluokituksen päivitystarvetta on arvioitava säännöllisesti. Suunnitelma tulee päivittää tarpeen mukaan, arviolta 5–10 vuoden välein. Päivityksen yhteydessä tarkastetaan puhtaanapitoluokituksen tarkoituksenmukaisuus eri alueilla ja päivitetään puhtaanapitoluokitus vastaamaan maankäytössä toteutuneita muutoksia.

Puhtaanapidon tarve voi tulevaisuudessa muuttua eri alueilla, erityisesti uusien asuinrakennusten, liiketilojen, tapahtumapaikkojen tai vapaa-ajan toimintapaikkojen muuttuneiden tarpeiden tai rakentuneiden alueiden myötä. Myös joukkoliikenteen kehityksellä on vaikutusta puhtaanapitotarpeeseen.

Alueen puhtaanapitoluokan nostaminen korkeampaan luokkaan voi tulla kyseeseen alueilla, joilla on tapahtunut edellä mainitun kaltaisia muutoksia. Muutos voi myös olla toisen suuntainen, tiettyjen alueiden puhtaanapitoluokitusta voi olla tarpeen laskea. Tällaisten alueiden puhtaanapidon tarpeiden pitäisi kuitenkin olla selkeästi vähentynyt, jotta luokkamuutoksella ei olisi suurta vaikutusta kaupunkikuvaan ja ihmisten viihtyvyyteen. Mahdollisia kohteita voisivat olla hiljaisemmat tonttikadut tai puistot, joiden käyttö on verraten vähäistä.

Puhtaanapidon kannalta haasteelliseksi tunnistettuja alueita kaupungin keskusta-alueella ovat muun muassa:

- Ratinan kauppakeskuksen ja Sorin aukion alueet
- Raitiotielinjan ympäristö, erityisesti Hämeenkadun ja Hämeenpuiston alueet
- Eteläpuiston alue
- Satakunnankatu
- Kansiareenan ympäristö
- Linja-autoasema
- Tuomiokirkonkadun kävelykatuosuus
- Pakkahuoneenaukion, Tullinaukion ja rautatieaseman ympäristöt
- Kuninkaankatu.

Päivitystyön yhteydessä tunnistettuja ja päivitettyjä alueita viikonloppusiivouksen osalta:

- Kansiareenan ympäristö
- Tullintorin ympäristö
- Ratinan ympäristö
- Hämeenkatu – Hämeenpuiston alueen ympäristö
- Hatanpään valtatiealue
- Kauppakeskus Kalen ympäristö.

Sidosryhmien välisen yhteistyön kehittäminen on merkittävässä roolissa puhtaanapitotyön onnistumisessa. Puhtaanapitoon liittyviä eri sidosryhmiä ovat muun muassa Tampereen kaupunki, Tampereen Infra Oy, kunnossapidon urakoitsijat, Tampereen Raitiotie Oy, Tampereen kaupungin tapahtumapalvelut, ympäristönsuojelu, kiinteistötoimi, tilapalvelut, rakennusvalvonta, katutilavalvonta, Pirkanmaan Kiinteistöliitto, kiinteistöt ja kuntalaiset.

Lisäksi on tärkeää panostaa monipuolisesti viestintävälineisiin ja -kanaviin, joiden kautta tietoa puhtaanapidosta ja sen vastuista jaetaan. Esimerkiksi ennakoivalla tiedottamisella voidaan varautua paremmin tuleviin puhtaanapitoa kuormittaviin tapahtumiin. Tiedon jakaminen sosiaalisen median eri kanavien kautta helpottaa myös eri käyttäjäryhmien saavuttamista. Muita keinoja on muun muassa ympäristökasvatus, jonka avulla voidaan ennakoivasti vaikuttaa tulevien sukupolvien käyttäytymiseen. Esimerkiksi Tampereen kaupunki on viime vuosina palkannut niin sanottuja vastuullisuusagentteja, jotka ovat kesäaikaan osallistuneet Tampereen keskusta-alueen siistinä pitämiseen ja levittäneet positiivista kuvaa siisteydestä.

